

Hvad må man sige

mar 28, 2020 | [Carlsens Klumme](#)

Jan Carlsen DBU

Diplominstruktør og medlem af DBUs lovgruppe samt klummeskribent

Tingene er på ingen måde blevet mindre surrealistiske end i sidste uge – det er svært at trække på aktuelle kampe til en klumme, når der kun spilles i mere eller mindre obskure ligaer. Senest faldt den australske A-liga af. Omvendt prøver jeg at holde snuden i sporet og producere et eller andet – ellers ved jeg også, at én af fruens to-do-lister kommer hoppende op af skrivebordsskuffen. Der er også masser af ting, som der sagtens kan arbejdes videre med i fred og ro. Der er for eksempel diverse VAR-materiale. Hvis bare Superligaen kommer igang igen, skal vi vel bruge en halvanden måneds tid derefter til at få certificeret de pågældende dommere, så vi kan komme igang som planlagt til næste sæson. Det bliver godt nok halvanden måned, som i den grad ikke er for små børn kalendermæssigt – men det er jo en situation, som vi deler med stort set resten af Danmark. Vi venter også på årets lovændringer i et officielt cirkulære fra IFAB, så oversættelses- og redigeringsarbejdet kan gå igang her, og vi har en lovbog på dansk til efteråret. Men som for alle andre gælder, at planlægning nærmest sker fra dag til dag – ingen aner, hvad der venter rundt om det næste hjørne. Er det endnu et monster med store hjørnetænder, eller er det bare et lettelsens suk? Jeg har fuld tillid til, at de mennesker, der er sat til at vurdere og handle, gør det rigtige – og hvad pokker ville alternativet være? En klummeskrivers pseudo-problemer med at skaffe stof er jo det rene vand ved siden af alle de uendeligt meget mere

alvorlige problemer, som man prøver at håndtere i dagligdagen.

Jeg kommer desværre til at starte med en aflysning eller disclaimer i forhold til sidste uge, hvor jeg havde fået refereret en situation fra Red Bull Leipzig og Tottenham med spring på en modspiller, som angiveligt måske godt kunne have båret både et straffespark og en udvisning. Men efter dages jagt må jeg bare konstatere, at jeg simpelthen ikke kan finde klippet, så den kommer til at dø her. Ærgerligt, fordi netop spring på en modspiller er sådan en flygtig størrelse. De helt kliniske tilfælde, hvor en spiller hopper direkte ind i en modspiller med en vinkel på 45 grader, er til at tage og føle på. De mere subtile er dem, hvor en spiller godt nok går op for at spille en bold i luften og også lykkes med det, men på sin vej lige skal tværs gennem en modspiller. Det er endnu et godt eksempel på det, som vi ellers navnlig diskuterer ved tacklinger langs jorden: nemlig at det i bund og grund er ligeegyldigt, om man får spillet bolden eller ej: det er handlingen mod modspilleren, der er afgørende. Så selv om man ender med at spille bolden, er det altså ikke tilladt at nedlægge modspilleren på vejen (eller bagefter), hverken ved jorden eller i luften. Afhængig af voldsomhed og kraft i kontakten kan vi så tale om udvisning (unødigt stor kraft) eller advarsel (hensynsløst) – eller muligvis ingen fløjgestraf, hvis ingen af delene er tilfældet.

En trofast læser har så til gengæld stillet spørgsmålet, hvor meget spillerne egentlig kan tillade sig at sige til dommeren undervejs. Nu om stunder gælder det jo ikke bare spillere, men også øvrige på bænken, f.eks. trænere, hjælpetrænere, fysioterapeuter osv. Og det er virkelig et af de spørgsmål, hvor man på en eller anden måde er ude at sælge elastik i metermål – for der er intet konkret og bull's eye-svar på det.

Ser man rent lovmæssigt på det, er der tre ting, som dommeren skal forholde sig til. Det er en forseelse til advarsel 'ved ord eller handling at protestere'. Det er en forseelse til udvisning 'at bruge fornærmende, hånende eller upassende sprog eller tegn'. Og så er der den helt centrale bestemmelse, der gennemsyrrer hele fodboldloven, og uden hvilken vi slet ikke kunne få en kamp ud af det, nemlig at 'dommeren skal undlade at fløjte for bagatelagtige eller tvivlsomme forseelser'.

Hvis vi for et meget kort øjeblik så bort fra den sidste passus og bare tog lovtekstens bestemmelser om advarsel og udvisning bogstaveligt, ville begge hold formentlig efter første halvleg være reduceret til five-a-side. Så der er brug for et eller andet frirum.

Hvor det frirum så ligger, er en meget individuel affære. Vi prøver at fortælle vores dommere, hvordan rammerne er. Men ligesom hos spillere (og trænere) er tolerancetærsklen en variabel størrelse. Uden at tænke ind i biorytmer og lignende, kan man mere jordnært forestille sig en aktør, som lige har haft et kodylt skænderi med kæresten / konen, før han tog afsted. Hans tolerancetærskel er nok ikke på samme niveau som hos den person, hvor alt er fred og idyl, er blevet kysset på panden og har fået en madpakke med. Og nej, der eksisterer ikke nogen positivliste over, hvad man må sige eller ikke sige. Af den simple grund, af hvis man virkelig ville lave sådan en liste, skulle vedkommende nok finde et ord, som ikke stod på listen, og påberåbe sig immunitet.

En af de ting, som vi ofte hører, når vi taler med spillere og trænere, er, at 'Der skal være plads til følelser i fodbold'. Helt enig – selvfølgelig skal der det. Men følelser kan jo finde mange udtryk, og undertiden har jeg fornemmelsen af, at udsagnet – nok mest fra trænerside – bruges som en undskyldning for at kunne sige hvad som helst til hvem som helst. Jeg har hørt trænere på Superliga-niveau i ramme alvor sige, at vedkommende bare er den følelsesmæssige type, og derfor skal han have ekstra plads. Beklager meget, men sådan er verden ikke indrettet. Fodboldloven er ens for alle – nogle spillere er også i en position på banen og har en spillefacon, hvor de rager flere advarsler (eller værre) til sig end andre, og det samme gælder også for personer på bænken. Der kan sagtens udvises en rigtig god portion sund fornuft, proaktivitet og empati fra dommer, linjedommer eller fjerdedommer, men i sidste ende er man ansvarlig for sine gerninger, hvad enten man er på banen eller udenfor. Også uden syge undskyldninger som, at man er et følelsesmenneske e.l. Det interessante er, at når man taler med trænerne enkeltvis – eller samlet, som vi gør det ved det årlige dialogmøde mellem trænere og superligadommere (som vi heller ikke lige ved, hvornår kan blive i år – dér kom C-ordet

lige ind igen) – er de selv helt klar over problemet og faktisk meget selvkritiske.

Skåret helt ind til benet er mantraet, at den spontane protest hos spiller eller træner ('hurtigt op / hurtigt ned') lever man fint med, medmindre der er brugt meget grimme ord, eller protesten ledsages af en gestik, der gør den åbenlys for alle,. Men hvis en protest bliver ved længe efter den pågældende situation (og 'længe' kan defineres som, at nu burde hjernen have haft tid til at sætte sig i gear igen), er det spontane væk – og så koster det.

Jeg havde fornøjelsen af for nogle år siden at diskutere lige dette med nogle italienske dommere. Der er et pænt stort frirum i Serie A – og enhver, der har været med på et headset i den danske Superliga, ved, at det er der i den grad også herhjemme – så verbale protester i farten tog man OK i Italien. Men hvis armene kom med, så protesten var synlig for alle, kostede det.

Tilsvarende er det jo sådan, at sammenstimling om dommeren ('mobbing the referee') i en protest over en kendelse, ikke er noget, som man gider se, så her der advarsler på spil. Den seneste trend (fra et netop afholdt UEFA-kursus) er – believe it or not – at spillere 'tilfældigt' løber ind i dommeren. Instruksen er helt éntydigt, at det skal koste en udvisning. I den firkantede udgave kan man sige, at enhver fysisk kontakt med dommeren giver et rødt kort (og så skal vi selvfølgelig lige have den sunde fornuft med, så den spiller, der lægger hånden på dommerens arm og spørger, hvor lang tid, der er tilbage, ikke ryger med i puljen).

Essensen af alt dette er, at vi alle er mennesker, kan reagere følelsesmæssigt og intuitivt i øjeblikket, men stadig meget gerne må have den anden hjernehalvdel med – uanset hvor meget vi kan være påvirket af andre ydre forhold.

Og på en eller anden måde rimer det vel meget godt med den tingenes tilstand, som vi lever under lige nu. Uanset følelser, hav nu endelig fornuften med, og kræver det en ekstra tanke, så tag jer tid til det – pas på jer selv og hinanden. Og på gensyn i næste uge.